

JAARVERSLAG 2020

PANORAMA
MESDAG
DEN HAAG HOLLAND

INHOUD

VOORWOORD	3
PROFIEL	5
MISSIE	5
VISIE	5
PRESENTATIES	6
LOUIS APOL OP NOVA ZEMBLA	7
CANDID	9
COLLECTIE	10
ONDERZOEK & BEHEER	10
ARCHIEF	10
BRUIKLENEN	11
AANWINSTEN	11
EDUCATIE & ONDERWIJS	12
PUBLIEKSPROGRAMMA & ONTVANGSTEN	13
LOUIS APOL OP NOVA ZEMBLA	13
DE BETOVERING	13
100.000 BOMEN EN EEN BOS VAN DRAAD	13
ART ROCKS	13
WERKBEZOEK CULTUURMINISTER	14
MARKETING & COMMUNICATIE	16
ONLINE	16
STRATEGIE	16

PERS & PUBLICITEIT	16
SAMENWERKINGEN	16
IN CIJFERS	17
ORGANISATIE	18
BEDRIJFSZAKEN	18
VEILIGHEIDSZORG	20
ONDERHOUD	20
WINKEL	20
MUSEUMCAFE	20
BOUWZAKEN	21
RENOVATIE ROTONDE	21
DUURZAAMHEIDSONDERZOEK	21
TEAM	22
ORGANISATIESTRUCTUUR	22
PERSONELE ZAKEN	22
ZIEKTEVERZUIM	22
GELIEERDE INSTELLINGEN	25
MET DANK AAN	26

VOORWOORD

Het jaar 2020 bleek een veelzijdig jaar. Het jaar gaf en nam. Enerzijds werd de museumnaam verrijkt met het woord museum. Daarmee werd zichtbaar gestalte gegeven aan de museale functie. Anderzijds blijkt het museum met slechts 44.000 bezoekers terug op een heftig crisisjaar. Het jaar 2020 startte voortvarend met de succesvolle tentoonstelling *Louis Apol op Nova Zembla* welke lovend was ontvangen door publiek en pers. Ook Mesdags *Panorama van Scheveningen* bleef in de eerste twee maanden van het jaar vele scholieren en bezoekers uit binnen- en buitenland verwonderen. De nieuwe fotografietentoonstelling CANDID was vol in opbouw toen de covid crisis de hele wereld raakte en een lock-down volgde. Op 18 maart 2020 moesten alle culturele instellingen noodgedwongen de deuren sluiten, zo ook Museum Panorama Mesdag, iets wat maar één keer eerder in de 140 jarige geschiedenis van het museum was voorgekomen. Nadat de eerste schok was ingedaald moesten scherpe keuzes worden gemaakt. De tentoonstelling *Paarden van Breitner* als publiekstrekker werd geannuleerd en online zichtbaarheid werd plotseling de hoogste prioriteit. Actieve lobby voor steunpakketten werd ingezet richting overheid en er werden nieuwe partnerschappen en samenwerkingen gesloten. De eerste lock-down periode werd ingezet voor onderhoud van het museumgebouw. Ondertussen werd in een paar maanden tijd een online museumwinkel gerealiseerd alsook het online 'thuismuseum'. Vervolgens werd gestart met een vernieuwde website inclusief interactieve online beleving van het *Panorama van Scheveningen*. Op locatie werd vervolgens het anderhalvemetermuseum ingericht om covid-proof te kunnen heropenen in de zomer. Thuiswerken werd de norm, achter de schermen ICT en digitale faciliteiten prioriteit.

De CANDID tentoonstelling moest worden uitgesteld en hedendaagse presentaties werden als plan noodgedwongen naar een nader te bepalen moment in de toekomst verplaatst. Als privaat museum, zonder structurele subsidies, zonder grote weldoener achter zich en volledig afhankelijk van eigen inkomsten, raakte de crisis Museum Panorama Mesdag extra hard. Grote verliezen werden geleden, reserves dreigden op te drogen. Dankzij actieve lobby, ondersteund door de Museumvereniging werd Museum Panorama Mesdag dankbaar genereus gesteund door het Rijk, gemeente en fondsen in de vorm van forse steunpakketten, subsidies en leningen. Ook mocht het museum bijzondere donaties van diverse particulieren en bedrijven ontvangen. Ondanks de ontvangen steun was helaas een ingrijpende reorganisatie aan het einde van het jaar niet af te wenden met pijnlijke offers. Het is mede dankzij de genereuze overheidssteun en de flexibiliteit van een wendbaar en zeer betrokken team dat het museum het eerste crisisjaar is doorgekomen.

Ondanks hoop en voorzichtig vertrouwen richting toekomst zijn de zorgen nog niet voorbij. Ook in 2021 zal het museum extra financiële steun nodig hebben om het jaar door te komen en de grote tekorten te dekken.

Minke Schat
Directeur

VERWONDEREN

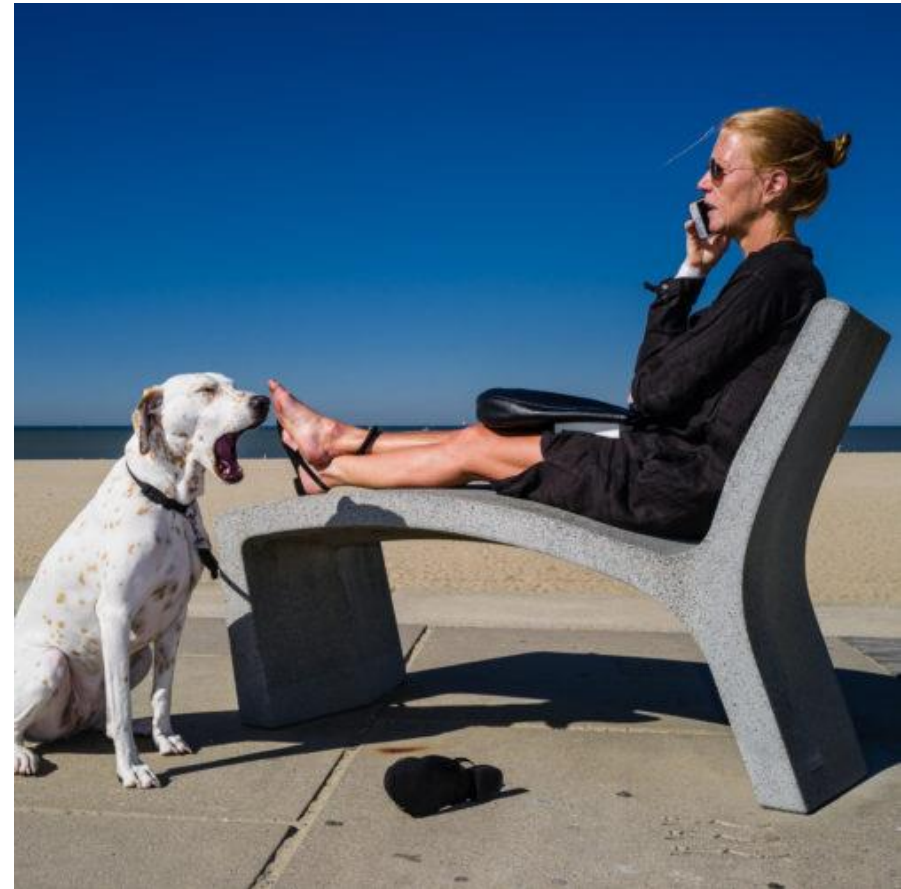
De collectie verrijkt, geschiedenis biedt reflectie. Mesdags erfgoed bood in 2020 grotendeels verwondering online. Juist in tijden van crisis bood collectie en programma troost en ontspanning. Met de lancering van het online museum werd de kunst van Mesdag dichterbij gebracht, 24/7 bereikbaar. Het museum kon daarmee verwondering, vermaak, beleving en kennis bieden, zonder de live zintuiglijke ervaring maar mét een beleving tot in de huiskamer, onderweg of elders.

INSPIREREN

Kunst ontmoet muziek. De collectie inspireerde hedendaagse makers tot nieuwe kunstvormen. Tristan Visser maakte een soundscape geïnspireerd op het werk van Louis Apol. Maar liefst dertig muzikanten creëerden voor Art Rocks bijzondere composities bij de kunst van Mesdag.

VERRASSEN

Museum Panorama Mesdag verraste in 2020 door tijdens het covid jaar om te schakelen naar een online toegankelijk museum, 24/7 geopend overal ter wereld. Er werd op de website een 'online museum' gemaakt met divers aanbod als interviews met kunstenaars, educatieopdrachten en een online audiotour voor collectie en tentoonstelling. Daarnaast werd in samenwerking met Q42 en Fabrique een online panoramische beleving gelanceerd waarbij de bezoeker zich tot in detail in het panorama kon onderdompelen. Deze beleving is mogelijk gemaakt dankzij een genereuze bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds.

Giedo van der Zwan, uit de tentoonstelling *CANDID*

PROFIEL

Museum Panorama Mesdag is een uniek museum rond het erfgoed van Hendrik Willem Mesdag en het *Panorama van Scheveningen*, zijn artistieke hoogtepunt. Het is een particulier museum met een vaste collectie van persoonlijke werken van Mesdag, zijn vrouw Sientje van Houten en tijdgenoten, met een aanbod van tentoonstellingen over 19de-eeuwse kunst, het fenomeen panorama en werk van hedendaagse kunstenaars.

MISSIE

Museum Panorama Mesdag maakt het erfgoed van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten toegankelijk tot in lengte van dagen voor een zo groot mogelijk publiek om generaties blijvend te verwonderen, inspireren en verrassen.

Het museum vervult deze missie door:

- Het bewaren, presenteren en bieden van een optimale beleving van het erfgoed van Hendrik Willem Mesdag
- Presentaties van tentoonstellingen op basis van (inter)nationale kunst uit Mesdags tijd, panorama's in context of (strand) leven aan zee
- Het nastreven van museale vernieuwing door het vervullen van een onderscheidende rol in het museale landschap
- Het zoeken van een open dialoog met een breed samengesteld publiek
- Het ontsluiten van kennis over de cultuurhistorische context van het panorama van Mesdag en van het panoramafenomeen
- Het genereren van zichtbaarheid met een aantrekkelijk, verrassend aanbod, in samenwerking met externe partners.
- In te spelen op actuele ontwikkelingen en zo maatschappelijk relevant te zijn.

VISIE

Museum Panorama Mesdag verwondert, inspireert en verrast als uniek cultuurhistorisch fenomeen met een aantrekkelijk aanbod voor een breed publiek.

Verwonderen via presentaties rond de unieke collectie van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten . Met de magische illusie van het panorama als artistiek hoogtepunt.

Inspireren door het presenteren van tijdelijke hedendaagse betekenisvolle presentaties die aansluiten bij het gedachtengoed van Hendrik Willem Mesdag.

Verrassen met een uniek museaal aanbod via nieuwe invalshoeken, publieksbenaderingen en presentatievormen, samenwerkingsgericht, interactief en maatschappelijk betrokken en relevant.

PRESENTATIES

Naast de vaste collectiepresentatie van en over Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten, realiseerde Museum Panorama Mesdag in dit verslagjaar twee presentaties.

Een programma van drie uiteenlopende tijdelijke tentoonstellingen stonden op het programma voor een divers publiek. De publiekstrekker *Louis Apol op Nova Zembla* was te zien tot en met eind februari 2020.

Vanwege de covid crisis werd de publiekstrekker *Breitners Paarden* voor het najaar noodgedwongen geannuleerd. De fotografie tentoonstelling *CANDID* werd in de zomer uitgesteld geopend, vervolgens verlengd en kende maar drie lock-down periodes.

Sandra Uittenboogaart, uit de tentoonstelling *CANDID*

Museumbezoekers in de tentoonstelling *Louis Apol op Nova Zembla*

LOUIS APOL OP NOVA ZEMBLA

19.10.2019 – 01.03.2020

In de tentoonstelling *Louis Apol op Nova Zembla* gingen bezoekers op excursie naar het Hoge Noorden met de Haagse Schoolkunstenaar Louis Apol als hun gids. Deze specialist van winterlandschappen reisde in 1880 op de poolschoener Willem Barentsz naar Nova Zembla. In de vier maanden dat hij onderweg was, legde Apol met een grenzeloos enthousiasme de meest bijzondere ijsformaties, dieren en desolate landschappen vast. De reis zou hem de rest van zijn leven blijvend inspireren. In de tentoonstelling werd aandacht besteed aan Apols werkproces, het leven aan boord en de invloed die de expeditie had op de rest van zijn carrière. In de Haagse Schoolzaal kon het publiek voor het eerst sinds 1901 Apols verloren *Panorama Nova Zembla* bewonderen. Speciaal bij de reconstructie van dit panorama creëerde Tristan Visser een soundscape.

Veel bezoekers lieten enthousiaste boodschappen achter in het gastenboek en ook de kunstpers oordeelde zeer positief. De tentoonstelling werd mogelijk gemaakt dankzij gulle bijdragen van Stichting Behoud Panorama Mesdag en Samenwerkende Maritieme Fondsen.

Projectleiding:

Suzanne Veldink, Hoofd Museale Zaken

Publicatie:

S. Veldink, *Louis Apol op Nova Zembla*,
Scriptum Art, Schiedam, 2019

Tristan Visser, live performance, soundscape bij Louis Apol

Cultuurminister Van Engelshoven in gesprek met een schoolkinderen

CANDID

02.06.20 – 28.02.21

Museum Panorama Mesdag presenteerde onder de titel *CANDID* een selectie van ruim zeventig foto's van de hedendaagse badplaats vanuit een niet alledaags perspectief. De foto's werden in opdracht van het museum gemaakt door vier aanstormende Haagse fotografen die voor de gelegenheid een collectief vormden: Giedo van der Zwan (1967), Mirjam Rosa (1982), Merel Schoneveld (1983) en Sandra Uittenbogaart (1975). Samen gaven ze een tijdsbeeld van het hedendaagse strandleven, dat tijdens de covid crisis tegelijkertijd actueel en nostalgisch werd.

Door de lenzen van Giedo van der Zwan, Mirjam Rosa, Sandra Uittenbogaart en Merel Schoneveld worden gewone mensen in herkenbare situaties wonderlijk in beeld gebracht. De fotografen ensceneren niet en vellen geen oordeel, hun foto's spreken voor zich. Ze zijn met andere woorden: *CANDID*.

De fotografen toonden ieder een sterke, eigen signatuur: Giedo van der Zwan richt zijn scherpe lens op nietsvermoedende dagjesmensen, resulterend in indringende en tegelijkertijd intieme beelden; Mirjam Rosa zit de mensen letterlijk op de huid, waaruit een rauw, intrigerend portret ontstaat; Sandra Uittenbogaart weet keer op keer de chaos van het strandleven te vangen in harmonieuze, verstilte beelden; en Merel Schoneveld vertaalt haar beleving van de badplaats in krachtige zwart-wit composities die zowel vervreemdend als poëtisch aandoen en in een experimentele film.

Projectleiding:	Laura Prins, tentoonstellingsconservator
Begunstigers:	Gallery Color, Amsterdam/Noordwijk; Kickstart Cultuurfonds

Fotografencollectief *CANDID* (boven), tentoonstelling *CANDID* (onder)

COLLECTIE

permanente presentatie

Behalve het indrukwekkende *Panorama van Scheveningen* beheert het museum ook een grote collectie schilderijen en tekeningen van Hendrik Willem Mesdag en Sientje Mesdag-van Houten. De permanente opstelling van deze kunstwerken is te zien in de Mesdag Zalen. De ene kant van de zogenaamde zalen is ingericht als klassieke schilderijenwand met schilderijen gemaakt door het echtpaar Mesdag-Van Houten. Hier maakt het publiek kennis met Sientje en Hendrik Willem en leert men meer over hun artistieke ontwikkeling. Op de tegenoverliggende wand is een grafisch vormgegeven tijdlijn van *Panorama van Scheveningen* te zien, met citaten, kunstwerken en reproducties. In deze 'biografie' is informatie opgenomen over het panorama-fenomeen, de totstandkoming van *Panorama van Scheveningen* en de verdere geschiedenis van het museum als familiebedrijf. Op deze manier hebben bezoekers meer kennis vergaard voordat zij het Panorama-platform betreden en wordt ook de minder talige bezoeker bediend: in een oogopslag wordt het verhaal van *Panorama van Scheveningen* duidelijk.

ONDERZOEK & BEHEER

Op het gebied van het collectieonderzoek en -beheer moesten vele taken on hold worden gezet vanwege de covid crisis. Thuiswerken was de norm, er werd maar in beperkte mate in het museum gewerkt.

ARCHIEF

De werkzaamheden in het archief kenden ook perioden van lock-down en werd daardoor sterk vertraagd. Wanneer mogelijk werd er met name gewerkt aan het registreren en ompakken van delen van het historische archief.

De Mesdag Zalen

BRUIKLENEN

Langdurige bruiklenen – IN

- Toon Dupuis, Buste van Hendrik Willem Mesdag (bruikleen Rijksmuseum, Amsterdam)
- Sientje Mesdag-van Houten, Delftse vaas met droogboeket en Japanse waaier, 1872 (bruikleen Collectie Stichting Oude Groninger Kerken, met dank aan de Gerrit van Houten Stichting, Groningen, sinds 2015)
- Sientje Mesdag-van Houten, Portret van Hendrik Willem Mesdag, 1906 (bruikleen particuliere collectie)
- Pieter de Josselin de Jong, Koetsjes in de mist, 1888 (bruikleen Stichting Mesdag-Van Houten)
- David Artz, Vissersvrouw in de duinen, ca. 1900

Langdurige bruiklenen – UIT

- Pieter de Josselin de Jong, Portret van Theo Bouwmeester, olieverf op doek, 184 x 135 cm (inv.nr.146), Koninklijke Schouwburg, Den Haag (sinds 2001)
- H.W. Mesdag, Avondstemming met maan, olieverf op paneel, 164 x 114 cm (inv.nr.105); Woelige zee, 1894, olieverf op paneel, 77 x 128 cm (inv.nr.84); Schepen met roeiboot, 1902, olieverf op doek, 100 x 125 cm (inv.nr.77); Avond, olieverf op doek, 140 x 180 cm (inv.nr.73), alle vier Kanselarij der Nederlandse Orden, Den Haag (sinds 2006);
- H.W. Mesdag, Bommen op het strand, 1870, olieverf op doek, 91 x 176 cm (inv.nr.106), Bank Nederlandse Gemeente

AANWINSTEN

Museum Panorama Mesdag verkreeg een bijzondere aanwinst van een particuliere schenker. Na bijna 100 jaar kwam een aan twee kanten beschilderd werk van de Italiaanse kunstenaar Antonio Mancini (1852-1930) weer thuis in het museum, dankzij een schenking van de Erven van Barbara E. Kingma. Het schilderij met aan de ene kant *Portret van de vader van de kunstenaar* en profiel en aan de andere *Jongen met marmot* kwam rond 1900 in het bezit van het echtpaar Mesdag-van Houten die vele decennia fungeerden als Mancini's mecenasen. Dit imposante en virtueuze werk is toegevoegd aan de vaste collectiepresentatie in het museum.

Suzanne Veldink en Minke Schat van het museum zijn dolblij met de gift.

FOTO RENÉ OUDSHOORN

Door middel van een langdurig bruikleen kan het museum beschikken over een schilderij van David Artz, *Vissersvrouw in de duinen*. Ook dit werk heeft een bijzondere band met de oprichters van het museum. Het echtpaar Mesdag-van Houten was goed bevriend met Artz en verzamelde zijn werk. Extra bijzonder is dat dit schilderij in bruikleen is gegeven door de familie van Cornelis Johan Laarman (1844-1889), de ontwerper van het uitkijkplatform en *faux terrain* van *Panorama van Scheveningen*.

David Artz,
Vissersvrouw in de duinen

Zowel het werk van Mancini als het werk van Artz zijn toegevoegd aan de presentatie van de vaste collectie.

EDUCATIE & ONDERWIJS

In 2020 volgden 59 schoolklassen, met in totaal 1410 leerlingen, in Museum Panorama Mesdag een educatieve les uit het Cultuurmenu of de Cultuurschakel.

Mede dankzij steun van het Kick Startcultuurfonds konden voor de educatielessen exclusief tijdsblokken worden gereserveerd.

PUBLIEKSPROGRAMMA & ONTVANGSTEN

Bij de tentoonstellingen was vanwege de covid crisis maar een beperkt aanbod aan publieksactiviteiten op locatie mogelijk, binnen het anderhalvemetermuseum. De overige activiteiten als het thuismuseum werden online aangeboden alsook de finissage van de tentoonstelling CANDID.

LOUIS APOL OP NOVA ZEMBLA

- 08.01.20 rondleiding NWO Dutch Polar Programme, 10 personen
- 13.01.20 rondleiding museumkaart, 15 personen
- 20.01.20 rondleiding museumkaart, 15 personen
- 18.02.20 rondleiding Koninklijke Nederlands Aardrijkskundig Genootschap, 10 personen
- 21.02.20 rondleiding Bubbels & Art, 15 personen

DE BETOVERING

- 19.10.20 Kinderworkshop van Hanna de Haan, 20 deelnemers
- 20.10.20 Kinderworkshop van Hanna de Haan, 20 deelnemers

100.000 BOMEN EN EEN BOS VAN DRAAD

100.000 bomen en een bos van draad, beleefde haar aftrap op 22 januari 2020. Textielkunstenaar Sara Vrugt zette samen met museumdirecteur Minke Schat, de eerste steek als start van het ambitieuze project. Een jaar lang zal Sara Vrugt met vele anderen een bos van honderd vierkante meter borduren. Zo wordt een divers publiek bij het kunstproject betrokken. In maart 2021 heeft museum Panorama Mesdag de presentatie primeur van dit hedendaagse panorama.

Museumdirecteur Minke Schat zet samen met kunstenaar Sara Vrugt de eerste steek.

ART ROCKS

Museum Panorama Mesdag daagde muzikanten uit tijdens vijfde editie van ART ROCKS, in alle genres uit een soundtrack, soundscape of nummer te componeren geïnspireerd op een kunstwerk uit de collectie. Samen met vijftien topmusea participeerde Museum Panorama Mesdag in de landelijke competitie ART ROCKS. Muzikanten, bands, hiphoppers, solisten en anderen konden hun favoriete kunstwerk vertalen naar een muzikale beleving. De soundtracks boden het publiek een nieuwe manier om kunst in musea te ervaren.

ART ROCKS
MUZIEKCOMPETITIE

**POP
SPORT**

**KUNST ROCKEN MET
KOVACS IN MUSEUM
PANORAMA MESDAG**

DOE MEE MET DE MASTERCLASS VAN
ART ROCKS EN POPSPORT EN LEER HOE JE EEN
SOUNDTRACK VAN EEN KUNSTWERK MAAKT

PANORAMAMESDAG 15 OKTOBER 2020 19:00 - 22:30

GRATIS AANMELDEN VIA [POPSPORT.NL/MASTERCLASSES](https://popsport.nl/masterclasses)

Hoe klinkt een Mesdag?

Hoe klinkt het monumentale *Panorama van Scheveningen*? Wat is het geluid van 360 graden optische illusie? Mesdag beschouwde het panorama als zijn artistieke hoogtepunt. Al bijna 140 jaar lang en tot op de dag van vandaag is en blijft het *Panorama van Scheveningen* een belangrijke inspiratiebron voor een nieuwe generatie kunstenaars. Uit de muzikale inzendingen selecteerde een vakjury acht acts die tijdens de museumronde hun compositie op zaal bij het kunstwerk uitvoerden. De winnaar strijdt in 2021 tijdens de finale in poptempel Paradiso om de beste soundtrack bij een kunstwerk.

WERKBEZOEK CULTUURMINISTER

Op 19 november 2020 bracht minister Ingrid van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) een werkbezoek aan Museum Panorama Mesdag te Den Haag. Het bezoek stond in het teken van de landelijke heropening van de musea, na twee weken noodzakelijke sluiting vanwege coronamaatregelen.

Tijdens een rondgang met de minister door het museum en monument toonden museumdirecteur Minke Schat hoe strijdbaar de organisatie is en hoe waardevol de collectie en het museum zijn.

Er werd met diverse teamleden van het museum gesproken. Zij toonden hun wendbaarheid in deze taaie tijden. Er werd benadrukt hoe dankbaar het museum is voor de generieke steun die het museum mocht ontvangen van het Rijk: looncompensatie en een monumentenlening, waarmee tijd 'overbrugd' kan worden om de eerste crisisjaren te overleven. Eveneens voor de genereuze bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds, welke een betekenisvol publieksprogramma binnen het anderhalvemetermuseum mogelijk maakt voor het jubileumjaar van 2021, wanneer Museum Panorama Mesdag 140 jaar bestaat.

Werkbezoek minister Onderwijs Cultuur & Wetenschap

MARKETING & COMMUNICATIE

'Eén van de mooiste musea in de omgeving.'

De afdeling marketing & communicatie is verantwoordelijk voor diverse domeinen waaronder corporate, online, projecten, tentoonstellingen en presentaties.

De marketing- en communicatiestrategie richtte zich in 2020 op het bereiken van de bestaande doelgroepen, met nu extra aandacht voor online aanbod aan families om zo het publiek ook tijdens sluiting aan het museum te kunnen blijven binden en online herhaalbezoek te genereren.

ONLINE

Online marketing en communicatie is in 2020 steeds meer onderdeel gaan uitmaken van de marketing- en communicatie strategie. Het verbeteren en vernieuwen van de huidige website, optimalisatie van de maandelijkse nieuwsbrief, intensivering van de inzet van sociale media kanalen en videocontent, inspelen op (online) storytelling, resulteerden in een groei van het aantal volgers en nieuwsbriefabonnees. Ook viel naast nieuw (online) publiek een groei te constateren in de betrokkenheid van een consistente en geïnteresseerde achterban.

STRATEGIE

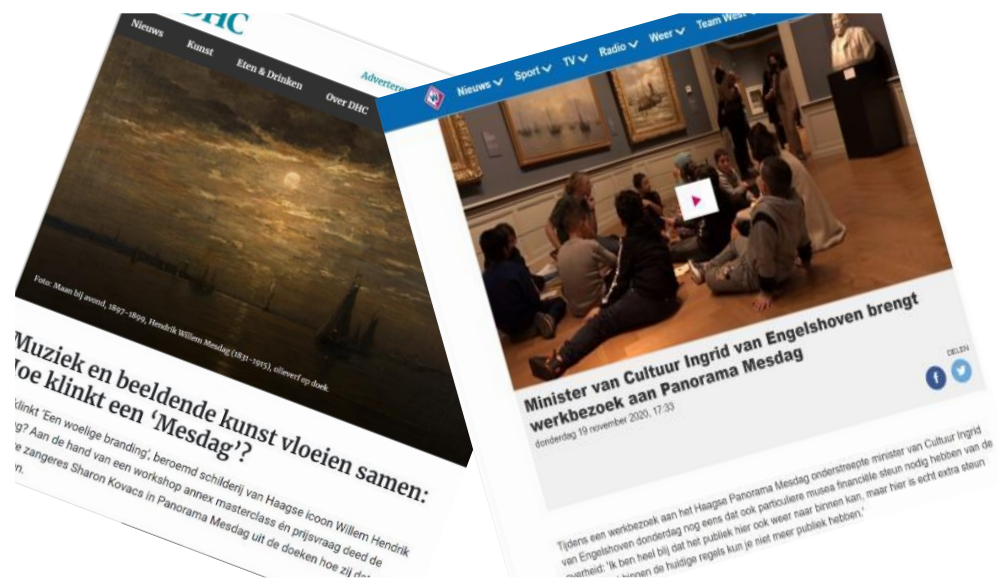
De marketing- en communicatiestrategie voor specifieke projecten, tentoonstellingen en presentaties werd separaat opgesteld en vanwege het crisisjaar vooral omgezet naar online uitingen. Om de specifieke doelgroepen te blijven boeien en binden, maar ook om als gesloten museum zichtbaar te blijven, werd vooral ingezet op het genereren van vrije publiciteit in combinatie met betaalde media. Verdieping werd geboden met het 'online museum' en specifieke online activiteiten.

PERS & PUBLICITEIT

De lokale, regionale en landelijke pers werd hoofdzakelijk benaderd door het verzenden van persberichten, nabellen van belangrijke persrelaties en het organiseren van persopeningen.

SAMENWERKINGEN

Ook in 2020 namen samenwerkingen met diverse Haagse partijen en media, zoals Den Haag Marketing, Cultuur aan Zee, een belangrijke plaats in. Via deze partners en hun mediakanalen is Museum Panorama Mesdag goed op de kaart gezet in 2020.

IN CIJFERS

Bezoekresultaten in cijfers

44.000 bezoekers totaal, waarvan

43,7%	regulier
50,7%	museumkaart-volwassenen
5,6%	museumkaart-kinderen

Online in cijfers

137.150	uniek web-bezoek
1.216	facebook volgers
1.156	twitter volgers
636	instagram volgers
2.342	volgers maandelijkse nieuwsbrief

Persresultaten in cijfers

11	persberichten
30	artikelen print
59	artikelen online

Merel Schoneveld, uit de tentoonstelling *CANDID*

ORGANISATIE

BEDRIJFSZAKEN

Het resultaat op de bedrijfsvoering na verrekening van voorzieningen en reserves is € 42.347 negatief. Hierdoor daalde de algemene reserve tot € 70.060. Door de covid crisis was de liquiditeitspositie het hele jaar een zorg. Uiteindelijk zijn veel van de grootste zorgen voorlopig opgelost door de verschillende financiële steunpakketten die werden opengesteld, zowel via het Rijk, de gemeente als de landelijke fondsen.

Als gevolg van de covid crisis is de financiële situatie van Museum Panorama Mesdag ingrijpend gewijzigd. In de periode 18 maart- 30 juni 2020 was het museum tijdens een eerste lock-down gesloten. Vervolgens zijn de bezoekersaantallen tijdens opening slechts een fractie van reguliere aantallen geweest. (25-45%). Enerzijds bleven buitenlandse bezoeken grotendeels weg, anderzijds waren er ook minder Nederlandse bezoekers. In november volgde opnieuw een van overheidswege opgelegde sluiting van twee weken. Met de laatste lock-down moest het museum sluiten vanaf 15 december 2020 tot en met – op moment van dit verslag - in ieder geval mei 2021. Uiteindelijk is aan het einde van het jaar een bezoekersaantal van 44.000 bereikt, een daling van 69% ten opzichte van 2019.

Na een lange en onzekere herstelperiode zal het publiek zich naar verwachting niet direct als vanouds gedragen. Met een conservatieve en degelijke koers richt het museum zich op herstel voor de toekomst. Om dat herstel te kunnen bereiken moest het museum om de komende crisisjaren door te kunnen komen helaas pijnlijke keuzes maken door ook te bezuinigen op personeelslasten. Ondanks de noodsteun was een reorganisatie onafwendbaar om met een compacte, flexibele organisatie toegerust te kunnen zijn op de veranderende bedrijfseconomische en maatschappelijke omstandigheden, die de taken van de instelling en museale kerntaken van het museum op basaal niveau garandeert.

Bij het vaststellen van dit jaarverslag met bijbehorende jaarrekening (april 2021) is het museum nog steeds gesloten. Door de ervaringen in 2020 is het museum voorlopig minder ongerust, echter concrete extra steunmaatregelen voor het dekken van de opgelopen tekorten zijn er nog niet. Met het sluiten van het museum is de belangrijkste inkomstenbron opgedroogd en is het museum op het moment van dit verslag nog in afwachting van nadere tegemoetkoming in de loonkosten via de NOW (looncompensatie), in de vaste lasten via de TVL en steunmaatregelen van gemeente en het Mondriaanfonds om het tekort dat voor 2021 is ontstaan te kunnen opvangen..

Met de exploitatie moet Museum Panorama Mesdag de openstelling bekostigen. Om projecten, tentoonstellingen en restauraties te kunnen realiseren moet daarnaast extern geld geworven worden. Fondsenwerving en relatiemanagement zijn nu dan ook extra speerpunten voor de komende jaren.

Het resultaat werd met name veroorzaakt door de volgende factoren:

- Entreeverhoging in 2020 naar € 15 incl. btw
- Daling van 69% in bezoekers naar 44.000. In de begroting 2020 was rekening gehouden met 145.000 bezoekers
- De gemiddelde besteding bezoeker in de perioden dat het museum geopend was, lag op € 2,00 t.o.v. €2,11 in 2019.
- In 2020 is voor een totaalbedrag van € 885.675 aan steunpakketten ontvangen ter dekking van geleden verliezen tijdens covid
 - Loonkostensubsidie NOW: 345.646
 - TOGS (tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren) € 4.000
 - TVL (tegemoetkoming vaste lasten) : €98.029
 - Mondriaan Fonds (namen Rijksoverheid) steunpakket voor musea met meer dan 7.500 bezoekers in 2018 en 2019 : € 100.000;
 - Steunpakket gemeente Den Haag : € 338.000
- Bij sluiting in maart 2020 vanwege de covid crisis werden de eerste bezuinigingsmaatregelen direct doorgevoerd. De geplande najaar tentoonstelling werd geannuleerd en de tijdelijke tentoonstelling in voorbereiding werd uitgesteld. Deze wijziging in het totale tentoonstellingsprogramma leverde een besparing ten opzichte van 2019 op van € 63.742.
- Ook in de marketingkosten werd bespaard tot een totaal van € 23.123.
- De personeelskosten stegen t.o.v. 2019 door hogere inhuurkosten ter vervanging van langdurig ziekteverzuim in het team.

VEILIGHEIDSZORG

In 2020 is gewerkt aan optimalisatie van beleid, plannen, procedures en uitvoering van de veiligheidszorg. Dit wordt verder uitgerold in 2021

ONDERHOUD

De lock-down periodes in dit verslagjaar zijn gebruikt voor langdurig onderhoud aan het gebouw en interieur. Verder is gewerkt aan een Plan van Aanpak van een DMJOP (Duurzaam Meer Jaren Onderhoud Plan). De technische installaties zijn hierin meegenomen. Tevens zijn verkenningen gestart op het gebied van duurzaam onderhoud. De voorbereidende werkzaamheden lopen door in 2021.

WINKEL

De museumwinkel is een belangrijke stabiele factor voor het bedrijfsresultaat van Museum Panorama Mesdag. Door de covid crisis kwam de winkel eveneens geheel stil te liggen, waarop in een paar maanden tijd een volledige online winkel is gerealiseerd. Op de paar maanden dat het museum geopend bleef de gemiddelde besteding per bezoeker in verhouding relatief hoog: € 2,00.

MUSEUMCAFE

Museum Panorama Mesdag heeft met horecapartner Catering Meesters in 2020 geïnvesteerd in arrangementen die direct online bij de tickets konden worden geboekt. Op deze manier werd gezamenlijk het gezicht en de beleving van het museum uitgedragen, met als doel het cultureel ondernemerschap te optimaliseren en de klantbeleving en publieksservice hoog te houden.

Museumgevel (boven) en De Mesdag Zalen (onder)

BOUWZAKEN

RENOVATIE ROTONDE

Eind april 2020 is de renovatie van de rotonde succesvol afgerond. Primair voorzag deze renovatie in het aanbrengen van een nieuwe stuc laag aan de buitenzijde van de rotonde die jarenlang geteisterd werd door weer en wind. De rotonde is daarmee weer in oude luister hersteld.

DUURZAAMHEIDSONDERZOEK

Vanaf 2019 is gestart met het onderzoek naar mogelijkheden voor het verduurzamen van de rotonde. Dit onderzoek heeft betrekking op de volgende deelgebieden:

- 1 Zontoetreding via het glas in de kap
- 2 Toepassen van energiezuinige verlichting
- 3 Isolatie van de buitenwand
- 4 Regulering van de vochttoetreding van het gebouw
- 5 Isolatie van het dak

Het onderzoek is onderdeel van inventarisatie voor een verduurzamingsproject van het museum richting toekomst. Het moet inzicht verschaffen in mogelijke scenario's en kosten-baten analyses van de verschillende deelgebieden. Op basis van de conclusies van het eindrapport wordt in 2021 een Plan van Aanpak met meerjarenraming opgesteld over investeringen voor de korte en lange termijn.

Naast de verduurzaming van de klimaatbeheersing van de rotonde worden de energie- en klimaathuishouding onder de loep genomen.

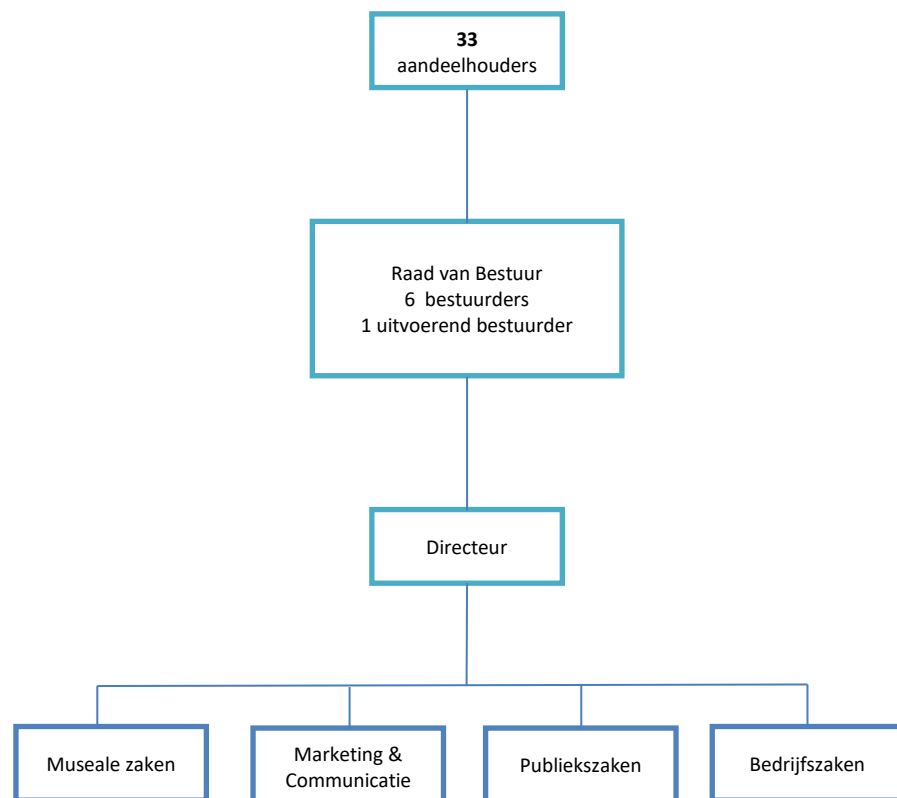
De resultaten zijn verder van belang als basis voor een nieuw Masterplan in 2021 om het gehele museum duurzaam toekomstbestendig te maken.

Ronde hersteld in oude luister

TEAM

ORGANISATIESTRUCTUUR

PERSONELE ZAKEN

De effecten van de covid crisis had ook zijn weerslag op personele zaken. Eind 2020 werd het voltallig personeel ingelicht over der voorgenomen reorganisatie die noodzakelijk is om de opgelopen tekorten te kunnen overwinnen.

In dienst waren in 2020 25 medewerkers, 16,11 fte

Aantal in dienst, 3 medewerkers

Aantal uit dienst, 3 medewerkers

Aantal inhuur, 3 medewerkers

ZIEKTEVERZUIM

Ook in 2020 vond relatief veel en langdurig ziekteverzuim plaats. Daarnaast was inhuur van twee externe teamleden nodig wegens de invulling van twee interim functies op de afdeling financiën en controlling veroorzaakt door langdurig ziekteverzuim. Door de covid crisis liep het werven van nieuw personeel vertraging op waardoor uiteindelijk in oktober en november 2020 twee nieuwe medewerkers werden aangenomen.

SAMENSTELLING

Het personeel had ultimo 2020 de volgende samenstelling

Directie

Minke Schat – algemeen directeur

Museale Zaken

Suzanne Veldink - hoofd

Laura Prins – conservator

Jildou Zandstra – registrar

Dit team werd ondersteund door
stagiair Boudewien Goslings (vanaf 01.10.20)
en een flexibele schil van parttime medewerkers,
vrijwilligers en een vaste poule van 8 museumdocenten

Marketing & Communicatie

Martijn van Delft - hoofd

Caroline Rijks – medewerker marketing & communicatie

Melissa Wortel – medewerker online

Het team werd ondersteund door
strategisch adviseur, Heidi Vandamme

Bedrijfszaken

July Ligtenberg – hoofd (vanaf 30.11.20)

Marije Beckers – office & relatiemanager

Menno de Boer – facilitair manager

Diane Hogervorst – controller

Jorne Hoogeveen – controller (interim tot 30.11.20)

Kim van der Plas – financiële administratie (tot 01.02.20)

Elroy Anthony – financiële administratie interim (tot 01.11.20)

Ronneke de Jonge – financiële administratie (vanaf 28.09.20)

Peter Provoost – technisch medewerker

Publiekszaken

Michel Bohn – coördinator publieksdiensten

Renée van Dansik – winkelmanager

Jaleesa Juda – assistent winkelmanager

Medewerkers Publieksservice

Verena Blok

Roos van der Horst

Alice van Huijzen

Eliza Jordaan

Isabella Mortenson

Georgio Spaans

Jos Verhoeckx

Roos Wentges

Vrijwilligers

Museum Panorama Mesdag zou niet succesvol kunnen zijn zonder de inzet van de vrijwilligers. Met een poule van circa 28 vrijwilligers worden bezoekers met verve ontvangen, toelichtingen en rondleidingen gegeven en fungeren zij als intermediair tussen publiek en organisatie.

In 2020 werd afscheid genomen van 2 vrijwilligers die nieuwe of andere uitdagingen kozen; 3 van de vrijwilligers waren langdurig afwezig en het team werd aangevuld met 1 nieuwe vrijwilliger.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur had ultimo 2020 de volgende bezetting:

- De heer H. C. Grootveld, voorzitter
- Mevrouw E.C. Zonneville-Reigersman, secretaris
- De heer J. Bergwerff, penningmeester, vicevoorzitter
- Mevrouw S. van der Stok - de Clercq, bestuurslid museale zaken
- De heer M. Grasveld, bestuurslid bouwzaken
- De heer R. Kiers, bestuurslid juridische zaken, HRM en marketing
- Mevrouw M.M. Schat, uitvoerend bestuurder, directeur

In 2020 kwamen Raad van Bestuur en directie 13 keer in vergadering digitaal bijeen.

Aandeelhouders en aandeelhouderscommissie

De aandeelhouders kwamen in 2020 een keer digitaal samen voor een algemene vergadering op 24 oktober.

Cultural Governance

Bij het uitvoeren van de bestuurstaken wordt de Code Cultural Governance gevolgd.

Code diversiteit

In de aankomende jaren is het beleid er op gericht om diversiteit méér te laten zijn dan de herkomst van de bezoekers en de achtergrond van medewerkers.

GELIEERDE INSTELLINGEN

Stichting Behoud Panorama Mesdag

Conform de missie spande het bestuur zich wederom in voor het verlenen van steun voor de instandhouding van Museum Panorama Mesdag, zodat het als cultuurhistorisch erfgoed toegankelijk is en blijft voor publiek.

Stichting SBPM bezit de ANBI status en is daarmee cruciaal bij het verkrijgen van diverse vormen van sponsoring en fondsenwerving.

In 2020 zette de stichting in voor het werven van extra financiële steun.

Het bestuur werd ultimo 2020 gevormd door

De heer P.J. Huurman, voorzitter

Mevrouw S.E.B. Kingma, secretaris

De heer W.R. de Boer, penningmeester

Stichting Mesdag-Van Houten

De Stichting Mesdag-Van Houten heeft zich als taak gesteld familieleden, in het bijzonder niet-aandeelhouders, bij Museum Panorama Mesdag te betrekken. De Stichting heeft zich in 2020 extra ingezet voor het werven van extra financiële steun, alsook voor een particuliere schenking van een werk van Antonio Mancini.

Het bestuur werd ultimo 2020 gevormd door

Mevrouw M. Storm de Grave-Smit, voorzitter (tot 24.10.20)

Mevrouw J. A. Bijlstra-Verkerk, voorzitter, secretaris (vanaf 24.10.20)

De heer J. van den Hoven, penningmeester

Mevrouw J. Krantz, secretaris

Stichting Vrienden van Mesdag & Maten van Mesdag

De Stichting Vrienden van Mesdag steunt twee Mesdag musea:

Panorama Mesdag en De Mesdagcollectie.

De schilder, verzamelaar en ondernemer Hendrik Willem Mesdag was in zijn tijd een van de meest invloedrijke personen in de Nederlandse kunstwereld. Hij stichtte twee musea.

De Stichting Vrienden van Mesdag & Maten van Mesdag was in 2020 zeer nauw betrokken bij de beide musea, ter ondersteuning. De betrokkenheid van de vrienden is onmisbaar voor de beide musea. Het ledenaantal stond eind van het jaar op nagenoeg 300. Vanwege de covid crisis bleek de enige mogelijke gezamenlijke bijeenkomst de nieuwjaarsreceptie op 22 januari 2020.

Het bestuur werd ultimo 2019 gevormd door

De heer A.W. Beelaerts van Blokland, voorzitter

De heer C.P.A. Dedel, secretaris

Mevrouw J. Hazewinkel, penningmeester

Mevrouw J.F. Hattinga van 't Sant – Hulleman, algemeen bestuurslid

Mevrouw J.S. Muntz-Beekhuis, algemeen bestuurslid

Het bestuur wordt geadviseerd door directeuren van beide instellingen.

De heer W. de Savornin Lohman, namens De Mesdag Collectie

Mevrouw M.M. Schat, namens Museum Panorama Mesdag

MET DANK AAN

In 2020 ontving Museum Panorama Mesdag subsidies, materiële en financiële schenkingen en legaten. Enkele schenkers wensen anoniem te blijven. Panorama Mesdag dankt alle gevers voor hun steun en betrokkenheid.

Covid compensatie

Rijksoverheid
Gemeente Den Haag
Kickstart Cultuurfonds
Mondriaan Fonds

Renovatie & restauratie rotonde

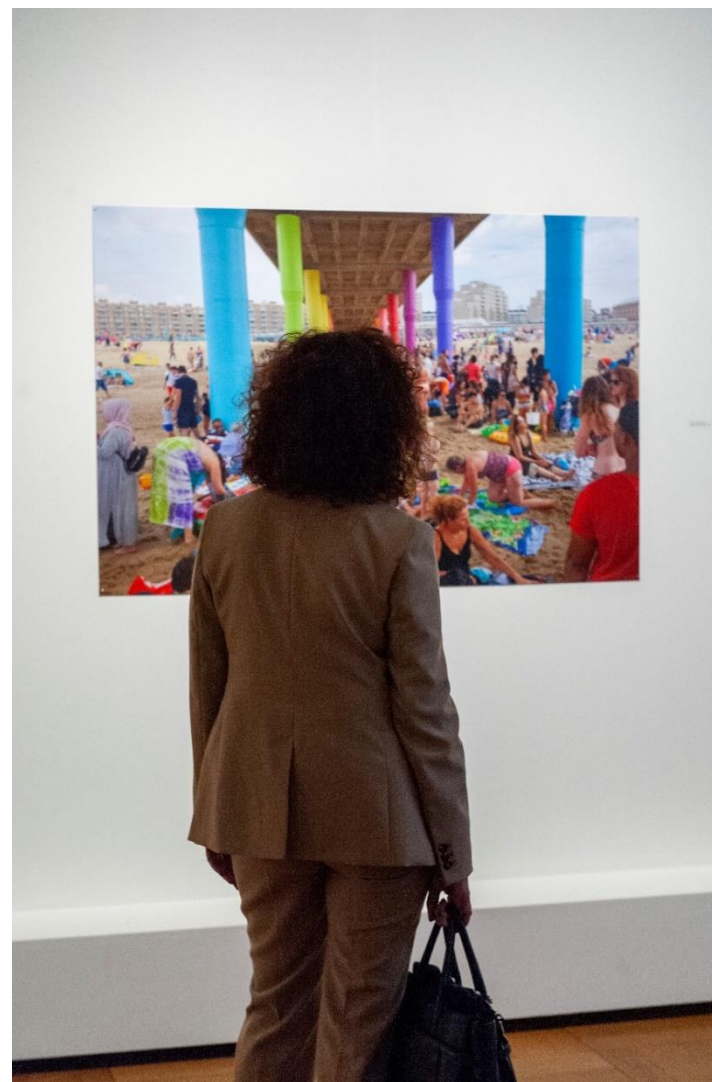
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Fonds 1818

Collectie

Stichting Vrienden van Mesdag
Stichting Mesdag-Van Houten
Stichting Vrienden van Mesdag

Tentoonstellingen en projecten

Stichting Behoud Panorama Mesdag
Vaderlandsch Fonds ter aanmoediging van 's-Lands Zeedienst
Vereeniging de Prins Hendrik Stichting
Directie der Oostersche Handel en Reederijen
Admiraal van Kinsbergenfonds
Helden der Zee Dorus Rijkers Fonds
Stichting Gifted Art
Gallery Colour

Cultuurminister Van Engelshoven bezoekt de tentoonstelling CANDID

Den Haag, april 2021

